

Bolagspolicy

Policy

Diarie-/dokumentnummer: KS2019/1443
Beslut: 2019-12-05, Kommunfullmäktige §306/2019
Beredande politiskt organ: Ekonomiberedningen
Giltighetstid: Till och med 2023-12-31
Dokumentansvarig: Ekonomichef

Innehållsförteckning

1. Syfte	3
2. Kommunen som ägare.....	3
3. Ägarstyrning	3
Kommunfullmäktige	3
Bolagsordning	3
Aktieägaravtal	4
Ägardirektiv	4
Val av styrelse och lekmannarevisorer.....	5
Val av stämмоombud och instruktioner till ombuden.....	5
Kommunstyrelsen.....	6
Uppsiktsplikt	6
Instruktioner till stämмоombud	6
Möten och ägardialog.....	6
4. Gemensamma bolagsprinciper.....	7
Styrelse och VD	7
Förvaltning och bolag – Gemensamma mål men olika roller och ansvar	7
Ekonomiska mål och principer	7
Budget, delårsrapport och finansiering.....	7
Förvaltningsberättelse och årsredovisning.....	8
Information.....	8
Revision	9

1. Syfte

Bolagspolicyn redovisar hur kommunallagens och aktiebolagslagens regler för ägarstyrning av bolagen ska tillämpas i Kungälv kommun samt hur ägaren i övrigt utövar styrning av de kommunala bolagen.

Syftet med bolagspolicyn är att tydliggöra Kungälv kommuns ägarroll och hur kommunens ägarstyrning av sina aktiebolag ska genomföras. Dessutom anger bolagspolicyn gemensamma principer för bolagen inom områdena styrelse och VD, ekonomi, information och revision.

De principer för ägarstyrning som anges i bolagspolicyn ska även så långt som är möjligt tillämpas för den verksamhet som kommunen bedriver genom andra former av juridiska personer som delägda bolag, stiftelser, ekonomiska föreningar och kommunalförbund.

2. Kommunen som ägare

Kommunen äger bolag och driver företagsverksamhet för att förverkliga kommunala ändamål. Verksamheten syftar ytterst till att skapa nytta för kommunen och medborgarna. Det kommunala ändamålet med verksamheten anges i bolagsordningen. Det utvecklas i ägardirektiv till bolaget.

Kommunstyrelsen är det organ i kommunen som utövar ägarrollen och har uppsikt över bolagen. Kommunstyrelsen och bolagsstyrelsen skall föra en återkommande dialog om ändamålet med verksamheten och hur det skall komma till uttryck. Som aktiv ägare ansvarar kommunstyrelsen för att löpande utvärdera verksamheten och verksamhetsformen, bolagets strategier och mål, hur dessa passar i kommunens övriga verksamhet samt hur bolagsverksamheten sköts av bolagsstyrelse och företagsledning.

3. Ägarstyrning

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige utövar sin ägarstyrning över bolagen med ett antal olika styrinstrument. De viktigaste styrinstrumenten är bolagsordning, aktieägaravtal, ägardirektiv och gemensamma principer för bolagen i enlighet med denna bolagspolicy.

Därutöver utser kommunfullmäktige styrelse och lekmannarevisorer samt stämooombud och instruktioner inför bolagsstämman.

Bolagsordning

Kommunfullmäktiges ägarroll innebär att fullmäktige skall fastställa bolagsordning för de kommunala bolagen. Bolagsordningen skall ange det kommunala ändamålet med verksamheten, de kommunala befogenheter som utgör ram för verksamheten (t ex självkostnadsprincip, likställighetsprincip och lokaliseringsprincip) och de beslut om

principiella frågor i verksamheten som ska prövas av kommunfullmäktige före genomförande (underställningsplikt).

Aktieägaravtal

I delägda bolag ska ett aktieägaravtal ingås mellan delägarna såvida detta inte är uppenbart obehövt för att tillvarata kommunens intresse som delägare med beaktande av ägarförhållandena och verksamhetens art och omfattning. I aktieägaravtalet regleras vad delägarna är överens om kring styrning, finansiering och kontroll av bolaget.

Kommunen ska i aktieägaravtal verka för att de synsätt och regler som anges i denna bolagspolicy ska tillämpas även i de delägda bolagen. Samtliga aktieägaravtal ska godkännas av kommunfullmäktige.

För det fall aktieägaravtalet innehåller uppgifter som skyddas av någon bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) kan överläggningarna i fullmäktige hållas inom stängda dörrar och den aktuella bestämmelsen i avtalet beläggas med sekretess. Själva beslutsfattandet ska dock ske öppet och det fattade beslutet blir alltid offentligt.

Ägardirektiv

Kommunfullmäktige har rätt att fastställa olika former av ägardirektiv för verksamheten i de kommunala bolagen. Detta sker i följande former:

1. Kommunens helägda bolag har som grundläggande styrdokument och som komplement till bolagsordningen, ett utförligt ägardirektiv. Här preciseras bolagets verksamhetsuppdrag och relation till kommunen som ägare så som krav på utdelning, information med mera.
2. Bolagets styrelse fastställer budgetdirektiv för bolaget. Budgetdirektiven skall i tillämpliga delar svara upp mot kommunfullmäktiges rambudget, främst fullmäktiges strategiska mål. Budgetdirektiven för bolagen anger mål, inriktning och resultatkrav för bolagets verksamhet.
3. Under verksamhetsåret kan kommunfullmäktige besluta att ge ett särskilt ägardirektiv för ett bolag som gäller en viss fråga om organisation eller verksamhet. Det särskilda ägardirektivet gäller för bolaget efter beslut på bolagsstämma.
4. Kommunfullmäktige kan fastställa att hela eller delar av ett kommunalt program (för t ex miljöfrågor eller administrativa frågor) även ska gälla för de kommunala bolagen. Före kommunfullmäktiges beslut ska bolagens styrelser ha möjlighet att yttra sig över om det finns några hinder för bolaget att tillämpa aktuellt program. Efter kommunfullmäktiges beslut fastställs programmet på bolagsstämman varefter hela eller delar av programmet gäller som ett gemensamt ägardirektiv.

När det gäller de delägda bolagen fastställs ägardirektiv normalt i samråd med övriga delägare. Beroende på ägarförhållanden och bestämmelser i aktieägaravtal och bolagsordning kan krävas enhälligt beslut från samtliga delägare. Ägardirektiv för delägda bolag måste antas av bolagsstämman för att vara bindande för bolaget såvida inte bolagsordningen innehåller en bestämmelse om att bolaget är skyldigt att utföra de uppdrag som det tilldelas gemensamt av ägarna eller motsvarande varvid ägardirektivet blir automatiskt bindande för bolaget.

När det gäller Stiftelsen Kungälvsbostäder motsvarar dess stadgar bolagens ägardirektiv.

Val av styrelse och lekmannarevisorer

Bolagets styrelse skall ha en med hänsyn till bolagets verksamhet, utvecklingsskede och förhållanden i övrigt ändamålsenlig sammansättning, präglad av mångsidighet och bredd avseende ledamöternas kompetens, erfarenhet och bakgrund i övrigt. När kommunen och de politiska partierna bereder val av styrelseledamöter bör därför bolagets behov av mångsidighet och kompetens i styrelsen beaktas. En jämn könsfördelning i styrelsen skall eftersträvas.

Kommunfullmäktige ska utse styrelseledamöter och i förekommande fall suppleanter i bolagen. I de helägda bolagen utser kommunfullmäktige samtliga styrelseledamöter och i förekommande fall suppleanter. I de delägda bolagen utser kommunfullmäktige den del av styrelsen som anges enligt aktieägaravtal och bolagsordning för det aktuella bolaget.

För de helägda bolagen ska kommunfullmäktige även utse två lekmannarevisorer och, vid behov, en eller två lekmannarevisorssuppleanter. Om verksamheten är av mindre omfattande slag kan kommunfullmäktige istället besluta att utse endast en lekmannarevisor och, vid behov, en lekmannarevisorssuppleant. För delägda bolag ska fullmäktige utse en lekmannarevisor och en lekmannarevisorssuppleant om detta är rimligt utifrån ägarförhållanden samt verksamhetens art och omfattning.

Kommunfullmäktiges aktuella beslut om styrelse och lekmannarevisorer ska noteras på varje årsstämma.

Val av stämooombud och instruktioner till ombuden

Kommunfullmäktige ska utse de personer som ska representera ägaren och agera stämooombud vid bolagsstämmorna i bolagen.

Kommunfullmäktige ska på förslag från kommunstyrelsen utfärda en instruktion till stämooombudet som anger hur ombudet ska rösta i de ärenden på bolagsstämman som bedöms vara av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt. Instruktion till stämooombud vid bolagens årsstämma ska alltid ges av kommunfullmäktige. För bolagsstämmor i delägda regionala bolag, där det finns en av styrelsen påskriven årsredovisning och en ”ren” revisionsberättelse kan kommunfullmäktige utfärda en generell ombudsinstruktion.

Kommunstyrelsen

Uppsiktsplikt

Kommunstyrelsen ska enligt kommunallagen utöva uppsikt över de kommunala bolagen på samma sätt som styrelsen har tillsyn över all annan kommunal verksamhet. Uppsiktsplikten innebär att kommunstyrelsen ska hålla sig informerad om bolagens verksamhet och hur bolagen förhåller sig till gällande styrdokument och gällande lagstiftning.

Kommunstyrelsen ska genom årliga beslut göra en bedömning av bolagens verksamhet utifrån de ändamål och befogenheter som anges i bolagsordningen och i kompletterande direktiv från kommunfullmäktige. Bedömningen ska göras med stöd av löpande information från bolagsstyrelserna och årliga rapporter från lekmannarevisorerna.

Kommunstyrelsen ska i samband med årsredovisningen lämna ett underlag till kommunfullmäktige om sin bedömning av bolagens verksamhet under året. Om kommunstyrelsen bedömer att ett bolag under året har avvikit från sitt ändamål och sina befogenheter, ska kommunstyrelsen även lämna förslag till åtgärder som säkerställer att bolagets verksamhet åter kommer att bedrivas i enlighet med kommunfullmäktiges beslut.

Instruktioner till stämooombud

Kommunstyrelsen ska utarbeta förslag till instruktioner till kommunens stämooombud inför bolagsstämmor. Instruktioner som gäller ärenden av principiell beskaffenhet eller annars av större vikt ska utfärdas av kommunfullmäktige. Årsstämmor ska generellt anses vara av principiell beskaffenhet och dessa instruktioner till stämooombuden ska därför alltid utfärdas av fullmäktige.

Inför ordinarie bolagsstämma i något av Kungälv kommun delägda bolag, kan kommunfullmäktige utfärda en generell ombudsinstruktion:

Uppdra till ombud för Kungälv kommun vid bolagsstämmorna för XXX AB och YYY AB, att under förutsättning att det finns en av styrelsen påskrivna årsredovisning och en "ren revisionsberättelse", rösta för:

- *Resultat- och balansräkning fastställs enligt framlagt förslag.*
- *Styrelsens förslag till disposition av vinstmedel*
- *Ansvarsfrihet beviljas styrelseledamöterna och verkställande direktör.*

Möten och ägardialog

Den formella styrningen i bolagsordning och ägardirektiv är inte tillräcklig för ett aktivt ägarskap. Det krävs också informell styrning i form av samråd och dialog mellan kommunen och bolagen. Dialogen är en del av kommunstyrelsens uppsiktsplikt, men skall också behandla långsiktiga strategiska frågor och utmaningar som delas mellan ägaren och bolagen. Formerna för dialogen är närmare beskrivna i bolagens ägardirektiv.

4. Gemensamma bolagsprinciper

Styrelse och VD

Kommunens representanter i bolagens styrelser utses av kommunfullmäktige. Styrelsen ska årligen utarbeta och anta en arbetsordning för sitt eget arbete.

Styrelsen utser bolagets VD och bestämmer anställningsvillkoren för VD:n. Rekrytering av VD sker i samråd med kommunstyrelsens presidium.

Bolagens styrelse ska årligen upprätta en skriftlig instruktion för verkställande direktören för när och hur sådana uppgifter som behövs för styrelsens bedömning enligt 4 § andra stycket aktiebolagslagen skall samlas in och rapporteras till styrelsen.

Förvaltning och bolag – Gemensamma mål men olika roller och ansvar

All kommunal verksamhet syftar ytterst till att skapa nytta för kommunen ("koncernnytta") och medborgarna. Kommunen driver verksamhet för att förverkliga kommunala ändamål och väljer den organisationsform som är mest effektiv med hänsyn till verksamhetens art och ändamål. Förvaltning och bolag arbetar därför mot samma mål – kommunfullmäktiges strategiska mål – men har olika uppdrag och roller.

Ekonomiska mål och principer

Bolagens verksamhet ska bedrivas på affärsmässiga grunder inom ramen för målet om långsiktig hållbar samhällsnytta. Verksamheten ska bedrivas så att den utförs på det för hela kommunkoncernen mest fördelaktiga sättet. Samordningsmöjligheter i koncernen ska utnyttjas.

Bolagen ska eftersträva ett ekonomiskt resultat som ger utrymme både för en årlig utdelning till ägaren samt för en långsiktig konsolidering av bolaget.

Budget, delårsrapport och finansiering

Bolagen skall vara delaktiga i kommunfullmäktiges rambudgetprocess och lämna den information som behövs i samband med denna.

Bolagen ska lämna tertialrapporter om måluppfyllelse och ekonomiskt resultat till kommunstyrelsen.

Bolagens finansförvaltning ska följa de ramar och riktlinjer som anges i den koncerngemensamma finanspolicy som har fastställts av kommunfullmäktige. Detta innebär att bolagen ska ha finansiell samverkan med kommunen inom områdena likviditet, medelsplacering och långfristig upplåning. Denna samverkan ska ske på affärsmässiga villkor.

Kungälv kommun finansierar sina helägda bolag och stiftelsen Kungälvsbostäder. De lån som upptas för bolagens räkning ska vara specifika och inte andelar av gemensamma lån. Vidareutlåning till helägda bolag ska ske affärsmässigt.

Förvaltningsberättelse och årsredovisning

Bolagen ska lämna av styrelsen fastställd förvaltningsberättelse och årsredovisning till kommunstyrelsen tillsammans med revisionsberättelse och granskningsrapport från lekmannarevisorerna. Kommunstyrelsen överlämnar efter beredning dessa årsredovisningshandlingar till kommunfullmäktige för godkännande.

Bolagets årsstämma fastställer årsredovisning samt prövar ansvarsfrihet för styrelse och VD efter kommunfullmäktiges behandling av årsredovisningen.

De helägda bolagen skall i årsredovisningen lämna information om:

1. Att utvärdering av styrelsen och verkställande direktören genomförts.
2. Styrelseledamöterna, nämligen
  - Kön, ålder, huvudsaklig utbildning eller arbetslivserfarenhet,
  - uppdrag i bolaget och väsentliga uppdrag i andra företag och organisationer,
  - samt övriga uppgifter som kan vara av betydelse för bedömningen av ledamotens kompetens och lämplighet
3. Hur styrelsearbetet bedrivits, inkluderande eventuell arbetsfördelning, antal sammanträden, genomsnittlig närvaro samt vem som varit sekreterare vid styrelsens sammanträden.
4. Hur den interna kontrollen är organiserad och hur väl den fungerat under senaste räkenskapsåret.
5. Hur bolagets risker bedömts och följts upp.
6. Hur bolaget kommunicerar med revisorerna och lekmannarevisorerna.
7. Verkställande direktören, nämligen:
  - Kön, ålder, huvudsaklig utbildning och arbetslivserfarenhet
  - samt väsentliga uppdrag i andra företag och organisationer.
8. Vilka ärenden som bolaget överlämnat till kommunen för att bereda kommunfullmäktige tillfälle att ta ställning.

Information

Bolagen ansvarar för att till kommunstyrelsen löpande överlämna följande dokument:

1. protokoll från bolagsstämma

2. protokoll från styrelsens sammanträden
3. bolagets budget och verksamhetsplan/affärsplan
4. bolagets delårsrapporter och årsredovisning
5. revisionsberättelse och granskningsrapport
6. övriga handlingar av vikt för kommunstyrelsen

Kommunen har därutöver som målsättning att varje helägt bolag genom dess ordförande eller VD ska ge en presentation av verksamheten i bolaget i samband med något av fullmäktiges ordinarie sammanträden under mandatperioden.

Kommunägda bolag skall ha en hemsida som nås via kommunens hemsida. Om bolagets ägare bestämmer det kan information om bolaget i stället finnas på kommunens hemsida.

Revision

Bolagets årsstämma utser revisorer enligt de bestämmelser som anges i aktiebolagslagen.

Kommunfullmäktige utser lekmannarevisorer utifrån de bestämmelser som anges i kommunallagen.

